

Aan de Voorzitter van de
Coördinatie Commissie

Betreft: verhouding EEG - derde landen

1. Het onderwerp "verhouding EEG - derde landen" is een aantal malen onderwerp geweest van interdepartementale discussie. Daarbij is gebleken, dat het mogelijk is min of meer vastomlijnde richtlijnen vast te stellen voor een Nederlands beleid t.a.v. dit onderwerp.

Gezien het feit, dat de EEG een economische Gemeenschap is, zal in het onderstaande uitsluitend worden ingegaan op de economische betrekkingen tussen de EEG en derde landen. Dat daarbij belangrijke politieke aspecten in het geding zijn, is vanzelfsprekend.

2. De economische betrekkingen tussen de EEG en derde landen kunnen worden geregeld :

- a) langs bilaterale weg
- b) langs multilaterale weg

Het interdepartementale overleg heeft uitgewezen, dat men in het algemeen geen voorkeur kan uitspreken over het regelen van de betrekkingen tussen de EEG en derde landen langs multilaterale dan wel langs bilaterale weg. Dit hangt volledig af van het land of de landen, waarmede men het gesprek opent, zomede van de mogelijkheden, die zich in concreto voordoen. Bovendien mag men niet uit het oog verliezen, dat in bepaalde gevallen economische overwegingen zullen moeten wijken voor politieke argumenten.

Niemand heeft bezwaargehad tegen het bilaterale toetredingsgesprek met Groot-Brittannië. Een ieder is ervan overtuigd, dat het echter beter zou zijn een multilaterale oplossing te zoeken voor de handelspolitieke problemen, waarmede Iran kampt. Israël, dat op

grond van politieke aspecten niet voor associatie in aanmerking kwam, ondanks het feit, dat dit land bereid was tot een associatie, die GATT-conform was, heeft een moreel recht op verdergaande tegemoetkoming dan in multilateraal kader mogelijk is, etc. etc.

3. Regeling langs bilaterale weg

Hier bestaan drie mogelijkheden :

- 1) lidmaatschap
- 2) associatie
- 3) bilaterale handelsverdragen

ad 1) : lidmaatschap

Het Verdrag van Rome stelt, dat lidmaatschap alleen mogelijk is voor Europese landen. Het interdepartementale overleg heeft aangetoond, dat een ieder voorstander is van het lidmaatschap van Groot-Brittannië, m.a.w. hier is een actief beleid van Nederland gewenst en noodzakelijk. Vaststaat evenwel, dat het praktisch uitgesloten is, dat dit lidmaatschap op korte termijn verwezenlijkt kan worden. Niettemin lijkt het een zinvol beleid, dat voorkomen moet worden, dat dit lidmaatschap in de toekomst moeilijker wordt gemaakt. De Nederlandse Regering heeft zich inmiddels in deze zin uitgesproken.

Vastgesteld moet worden, dat de Regering aan dit voorkomen geen absolute betekenis wil toekennen. Immers, niet ontkend kan worden, dat iedere verdieping en uitbouw van de Gemeenschap de Engelse toetreding moeilijker maakt, niettemin heeft de Regering medewerking aan een werkprogramma toegezegd, omdat men het voortbestaan van de EEG niet in het geding wilde brengen.

Ten aanzien van de wenselijkheid van toetreding van andere Europese landen lopen de meningen van de experts uiteen. Om verschillende redenen is een ieder ervan overtuigd, dat zulke lidmaatschappen niet moeten worden aange-

moedigd, m.a.w. hier wenst men een passief beleid. Een aantal experts zou hierin verandering willen zien, wanneer er wederom sprake is van de toetreding van Groot-Brittannië; in dit geval zou men wel prijs stellen op toetreden van andere Europese landen. Dit geval is echter niet aan de orde: voorlopig kan derhalve een passief beleid worden gevolgd.

Vrij algemeen wordt het standpunt ingenomen, dat Nederland echter positief dient te reageren, wanneer een Europees land een aanvraag voor lidmaatschap handhaaft of indient (met uitzondering van Spanje, Portugal, en uiteraard de landen achter het ijzeren gordijn).

Sommigen menen echter, dat Nederland zich tegen zulk een lidmaatschap zou moeten uitspreken, omdat zulks de toetreding van Groot-Brittannië moeilijker zou maken. Gezien het vetorecht geven deze experts weinig om eventuele steun van het toegetreden land aan de Engelse zaak. Hier is een uitspraak van de Coördinatie Commissie gewenst. Daarbij kan deze Commissie ervan uitgaan, dat in feite alleen in het geval van Denemarken de mogelijkheid bestaat, dat de lidmaatschapsaanvraag blijft gehandhaafd. Tevens mag men aannemen, dat Denemarken ongaarne zal ingaan tegen Engelse belangen, m.a.w. wanneer Denemarken blijft streven naar toetreding, mag men aannemen dat zulks niet geschiedt tegen de Engelse wensen in.

ad 2 : associatie

Een belangrijke conclusie van het interdepartementale overleg was, dat algemeen het standpunt werd ingenomen, dat een associatie GATT-conform dient te zijn, m.a.w. de associatie moet of een douane-unie of een vrijhandelszône zijn. Tot dezelfde conclusie kwam dezer dagen de Interdepartementale Raad voor de Handelspolitiek. In deze Raad werd stelling genomen tegen sommige activiteiten van de Europese Commissie, die onder de vlag van associatie blijk geeft van een neiging tot een bilateralisme, dat vanwege de

discriminatoire kenmerken ervan, rechtstreeks indruist tegen de beginselen van het GATT.

Onder de experts was men het er eveneens over eens, dat de vorm van een douane-unie in de praktijk minder technische moeilijkheden mede brengt dan die van een vrijhandelszône; in het laatste geval moet men op grote schaal met originecertificaten werken. Daartegenover staat, dat men de partner in een vrijhandelszône geen invloed behoeft te geven op het eigen beleid van de Gemeenschap.

Overeenstemming bestaat voorts over het feit, dat het geassocieerde land in principe de gemeenschappelijke landbouwpolitiek van de Gemeenschap moet aanvaarden. Geval voor geval zal moeten worden nagegaan of hier enige speling mogelijk is, die kan worden toegestaan zonder dat dit het beleid van de EEG aantast. Eveneens bestond overeenstemming over het feit, dat ook meer in het algemeen het geassocieerde land zijn beleid met dat van de Gemeenschap zoveel mogelijk zal moeten harmoniseren (gelijkheid concurrentievoorwaarden).

Het vasthouden aan deze eisen leidt ertoe, dat in de praktijk weinig gegadigden voor associatie zullen bestaan. In feite zal het vrijwel zeker alleen om Oostenrijk gaan. Indien dit land bereid is deze eisen te aanvaarden, ware een positieve houding van Nederland gewenst. Het is echter noodzakelijk, dat de Coördinatie Commissie zich hieromtrent duidelijk uitspreekt.

Ter vermijding van misverstand zij erop gewezen, dat, zoals reeds in de aanhef van deze nota werd vermeld, politieke argumenten ertoe kunnen leiden, dat men van de bovengenoemde beginselen afwijkt. Een voorbeeld hiervan is de Afrikaanse associatie.

De indruk bestaat, dat men te Brussel te snel een beroep doet op deze politieke argumenten.

Daarnaast zoekt men te snel naar de afwijkende regeling; zonder dat zorgvuldig is nagegaan of zonder de hantering van een discriminatoir beleid oplossingen mogelijk waren geweest.

ad 3): bilaterale handelsverdragen

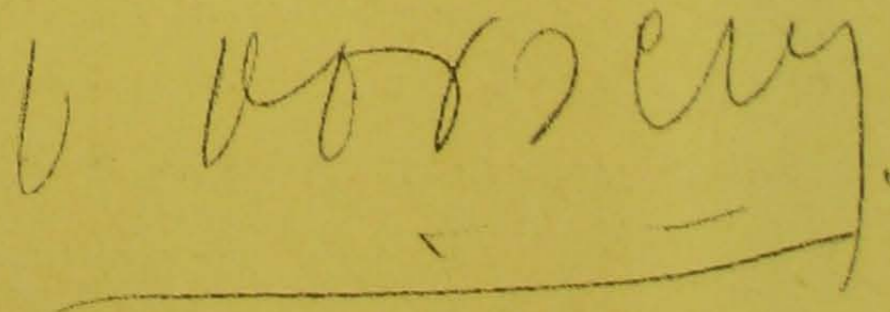
Ten aanzien van deze mogelijkheid heeft de I.R.H.P. zich duidelijk uitgesproken : zulke verdragen dienen in principe beperkt te blijven tot die landen, op wier invoer contingenteringsbepalingen van kracht zijn. Indien men wil vermijden, dat men in een waret van bilaterale discriminatoire bepalingen verward raakt, een situatie, die in de periode tussen de beide wereldoorlogen bestond, is het noodzakelijk dat men trouw blijft aan de beginselen van het GATT. Deze multilaterale benaderingswijze is een essentiël element van het door Nederland gevoerde buitenlands economisch beleid. Bovendien is het stellig mogelijk langs multilaterale weg oplossingen te vinden voor bilaterale problemen. Slechts in byzondere gevallen, waarbij zulks politiek noodzakelijk is, kan van dit beginsel worden afgeweken, indien het mogelijk is een waiver in het GATT te krijgen. Daaraan moet direct worden toegevoegd, dat afwijken van GATT-beginselen met name onder de huidige omstandigheden bepaald ook politiek repercussies heeft.

x x
x

4. Wat betreft het regelen van de betrekkingen langs multilaterale weg bestaat naast de mogelijkheid, waarop onder 3. werd bedoeld, in theorie nog steeds de mogelijkheid van de vorming van één grote vrijhandelszône. Plannen in deze richting zijn echter niet aan de orde en kunnen derhalve buiten beschouwing blijven.

DE DIRECTEUR-GENERAAL VAN DE
BUITENLANDSE ECONOMISCHE BETREKKINGEN,

29 april 1963

S-11-419-50-4-'63